

Kongolesiska psykologer utbildas i traumabehandling

I samarbete med Panzisyjukhuset i Kongo ska Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet forska om och utbilda kongolesiska psykologer i behandling av trauma. I december besökte den prisbelönta **kongolesiske läkaren Denis Mukwege** Stockholm: –Vi behöver mer kunskap om hur god psykologisk behandling ska se ut, sa dr Mukwege.

I december kom den kongolesiske gynekologen och kirurgen dr Denis Mukwege till Stockholm för att ta emot Right Livelihoodpriset. Denis Mukwege besökte också Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet, där han med öppet sinne, ödmjukhet och stark närvaro deltog i den dialog kring traumabehandling och traumaforskning som institutionen anordnat.

Dr Mukwege är chef för och grundare av Panzisyjukhuset i Kongo. Right Livelihoodpriset fick han för sitt arbete med att hjälpa de kvinnor som drabbats av det allt mer utbredda och hårdnande sexuella våldet under kriget i regionen.

Sedan krigsutbrottet 1999 har personalen på sjukhuset utfört ett stort arbete. Tillsammans har kirurger och övrig sjukvårdspersonal dagligen tagit emot och hjälpt kvinnor som skadats svårt såväl fysiskt som psykiskt av våldshandlingar från soldater.

– Kvinnorna som kommer hit har överlevt en total dehumanisering, berättade Denis Mukwege.

– Ofta har kvinnorna tagit över förövarnas attityd. De känner sig värdelösa

"Vi saknar expertis på traumabehandling i Kongo, så jag är extremt tacksam för det här samarbetet"
Dr Mukwege

och skäms över sig själva. De har stora traumatiska problem och **vi behöver mer kunskap om hur god psykologisk**

Stina Berge, dr Denis Mukwege och Gunilla Berglund från Psykologiska institutionen. Stina Berge är initiativtagare till projektet och till nätverket Yeningaprogess.

behandling ska se ut. Jag är inte någon psykolog och vi har inte heller expertis på området i Kongo. Jag behöver er hjälp. Kanske har ni en lösning på några av våra problem.

Mellan Panzisyjukhuset och Psykologiska institutionen vid Stockholm universitet pågår sedan ett par år ett samarbete där också L'Université Evangelique d'Afrique i den kongolesiska staden Bukavu, ingår. Samarbetet är ett utvecklingsprojekt med syfte att utbilda psykologer, utforma behandling och forska

kring trauma på plats i Kongo.

Gunilla Berglund, docent vid Psykologiska institutionen med erfarenhet av psykologisk behandling av traumaöverlevare, har tillsammans med en kollega varit på plats i Bukavu och planerat för en åtta veckors kurs i traumabehandling på masternivå.

Kursen ska vända sig till fransktalande kongolesiska psykologer och ge utbildning i kognitiv beteendeterapi. Examensarbetet ska bestå i att, tillsammans med ett svenskt psykologteam, utforma en kulturanpassad manual för

behandling av traumaöverlevare.

Psykolog Björn Hedquist har ingått i det svenska psykologteam som lagt grunden till utvecklingsprojektet. Han är också ledamot i Psykologförbundets styrelse och som dess representant överlämnade han en ljuslykta till dr Mukwege.

Björn Hedquist

Björn Hedquist har stora förhoppningar om att samarbetet kommer att ge positiva effekter i såväl Kongo som Sverige.

– Vi har gott hopp om att utveckla god behandling för människor i Kongo och andra utsatta områden. Vi i Sverige kommer också att ha stor nytta av den nya kunskap vi får. En stor andel av de flyktingar som kommer hit är traumatiserade, säger han.

Ann-Charlotte Smedler, prefekt vid institutionen, betonar att projektet bygger på dialog och på ett tvärkulturellt samarbete:

– Det handlar inte om någon ensidig överföring av kunskap. Projektet ger de svenska deltagarna möjlighet till nya och fördjupade insikter i traumatologi

och utmanar genom sin tvärkulturella karaktär invanda perspektiv och kunskaper som vi annars tar för givna, säger hon.

Förarbeten och kunskapsutbyten mellan länderna pågår i skrivande stund, men själva masterkursen är planerad att starta hösten 2014. Det instabila läget i landet gör det svårt att planera, men när de första kursdeltagarna väl har examinerats, kommer nästa steg att vara att ta manualen i bruk.

– Det är de kongolesiska psykologerna som måste göra det. Vi kan inte bedriva behandling i en främmande kultur via tolk, säger Gunilla Berglund.

Ann-Charlotte Smedler

Däremot kommer de svenska forskarna att ansvara för den behandlingsstudie som ska göras och där arbetet utifrån manualen förstas kommer att ingå.

– Jag är extremt tacksam för det här samarbetet. Det har gett mig en riktig syrekick! Det är första gången vi kommer att kunna göra randomiserade, kontrollerade studier för att få reda på vad som verkligen kan hjälpa de kvinnor som drabbats, sa dr Mukwege. ●

Helene Lumholdt

FOTO: COLOURBOX

Forskningsnotis

Viktigare vad kroppen gör än hur den ser ut

Ungdomar med en positiv kropps-uppfattning tänker mer på vad deras kroppar kan göra, som att de är glada över sina ben för att de kan springa fort eller sina armar för att de vinner i armbrytning, än hur de ser ut. Det visar en doktorsavhandling av Kristina Holmqvist Gattario på psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet.

Kristina Holmqvist Gattario har analyserat intervjuer där 30 ungdomar med positiv kropps-uppfattning har berättat om hur de tänker om sin kropp, utseende, ideal, träning, samt inflytande från familj och vänner. Förutom att de tänkte mer på vad deras kroppar kan göra än hur de ser ut finns det bland dessa ungdomar en uttalad kritik mot rådande utseendeideal och de betonade vikten av att "se ut som sig själv".

I avhandlingen har Kristina Holmqvist Gattario även jämfört kropps-uppfattningen bland ungdomar i Sverige och i Argentina. Graden av missnöje över den egna kroppen var densamma bland ungdomarna i de båda länderna, men argentinska flickor bantade i betydligt högre utsträckning än svenska och de bantade oavsett om de ansåg sig själva vara överviktiga eller inte. Resultatet tyder på att bantning är ett normaliserat beteende i det argentinska samhället och som egentligen inte handlar så mycket om vikt.

Kristina Holmqvist Gattario dispute-rade den 29 november 2013 med avhandlingen *Body image in Adolescence: Through the Lenses of Culture, Gender, and Positive Psychology*. ●

PT/FAKTA

SVERIGE – KONGO I GEMENSAMT UTVECKLINGSPROJEKT

■ Psykologiska institutionen, Stockholms universitet driver i samarbete med Panzisyjukhuset och universitetet i Bukavu ett utvecklingsprojekt kring traumabehandling.

■ I projektet ingår utbildning av kongolesiska psykologer, psykologisk behandling och forskning utifrån verksamheten på Panzisyjukhuset. Sjukhuset, som drivs av Pingstmissionen, Läkarmissionen och andra välgörenhetsorganisationer, tar emot kvinnor som drabbats av det sexuella våld som utförs som ett led i krigföringen i Kongo

■ I projektet arbetar psykologer, lektorer i klinisk psykologi med inriktning kognitiv beteendeterapi och kunskap om psykologisk behandling av traumaöverlevare. Gunilla Berglund vid Psykologiska institutionen är en av tre forskare vid Stockholms universitet som deltar i forskningssamarbetet med universitetet i Bukavu.

■ En del forskning har redan påbörjats och traumautbildningen planeras starta hösten 2014.